

Dkt. Robert A. Peterson, Theolojia ya Luka-Matendo Kipindi cha 14, Peterson, Kanisa katika Matendo, Sehemu ya 1

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Theolojia ya Luka-Matendo. Hii ni kipindi cha 14, Peterson, Kanisa katika Matendo, Sehemu ya 1.

Tunaendelea na mihadhara yetu kuhusu Luka na theolojia, tukiendelea kujifunza Matendo ya Mitume.

Tumtafute Bwana. Baba mpendwa, asante kwa neno lako. Asante kwa rekodi ya kuenea kwa injili katika kanisa la kwanza katika Matendo ya Mitume. Tubariki na ufanye kazi katika akili na mioyo yetu, tunaomba, kupitia Yesu Kristo, mpatanishi. Amina.

Tumeona utangulizi wa FF Bruce wa kitabu cha Matendo katika ufafanuzi wake mpya wa kimataifa kuhusu Agano Jipya na kisha utangulizi thabiti wenye mada na mawazo mengi muhimu katika The Message of Acts cha Dennis Johnson.

Sasa tutaangalia Kanisa langu mwenyewe katika Matendo ya Mitume. Muhtasari. Acha nisome kidogo kabla ya muhtasari.

Luka aliandika hadithi moja kubwa katika vitabu viwili, injili yake, na Matendo ya Mitume. Hii ni kweli kwa sababu kadhaa, lakini tatu zinajitokeza. Kwanza, kama tulivyoona mara nyingi tayari, utangulizi wa Luka na Matendo ya Mitume unaonyesha nia ya Luka katika kuandika.

Tunakubaliana na Howard Marshall kwamba utangulizi wa injili "labda unakusudiwa kurejelea sehemu zote mbili za kazi ya vitabu viwili. Luka," Mwanahistoria na Mwanatheolojia, ukurasa wa 40. Zaidi ya hayo, utangulizi wa Matendo ya Mitume unarejelea injili ya Luka kama, "simulizi ya kwanza."

Matendo 1:1 hadi 3. Acha niipate kutoka kwa ESV. "Katika kitabu cha kwanza, Ee Theofilo, nimeandika kuhusu yote ambayo Yesu alianza kufanya na kufundisha, hata siku ile alipochukuliwa juu, baada ya kuwaagiza kwa Roho Mtakatifu mitume aliowachagua; akajionyesha kwao akiwa hai, baada ya mateso yake, kwa dalili nyingi, akiwatokea kwa siku arobaini, na kuyanena mambo yaliyohusu ufalme wa Mungu."

Pili, Luka-Matendo ya Mitume vimeunganishwa pamoja kwa sababu injili inaisha, na Matendo ya Mitume huanza na marejeleo ya kupaa kwa Yesu. Utangulizi wa Matendo katika utangulizi wa Matendo ya Mitume, Luka anawakumbusha wasomaji kwamba injili yake ilikuwa nukuu kuhusu yote ambayo Yesu alianza kufanya na

kufundisha hadi siku alipochukuliwa juu. Hii inasikiliza mwisho wa injili, ambapo Luka anaandika kwamba Yesu aliwaacha na kuchukuliwa mbinguni, Luka 24:51.

Tatu, sababu ya tatu kwa nini Luka, Matendo ya Mitume, ni kitu kimoja. Mwanzo wa Matendo ya Mitume unatimiza unabii wa Yesu mwishoni mwa injili ya Luka, ambapo baada ya kuwaambia wanafunzi kwamba wao ni mashahidi wake, alitangaza, na tazama, nawapelekea kile Baba yangu alichoahidi. Nanyi kaeni mjini mpaka mtakapopewa nguvu kutoka juu, Luka 24:49.

Matendo yote yanahusu ushuhuda wa mitume waliowezeshwa na Roho kwa Kristo aliyefufuka. Kwa hivyo, Luka, Matendo yanapaswa kusomwa kwa njia mbili. Kipekee, Injili ya Luka, Kitabu cha Matendo, lakini pia pamoja kama sehemu mbili za kazi moja, kistari cha Luka cha Matendo.

Muhtasari wa kanisa katika Matendo ya Mitume. Roho Mtakatifu huwaandaa mitume kwa ajili ya ushuhuda, Matendo ya Mitume 1. Ujumbe wa kanisa la kwanza, Matendo ya Mitume 2:32 hadi 41. Shughuli za kanisa la kwanza, Matendo ya Mitume 2:42 hadi 47.

Watumishi wa kanisa la kwanza, Matendo 6, 1 hadi 7. Mungu huwaokoa Mataifa, Matendo 10:34 hadi 48 kama tulivyokwisha kuona, mabadiliko makubwa na muhimu sana, si tu katika kitabu cha Matendo, bali pia katika hadithi ya Biblia nzima.

Nambari sita, Matendo 13. Mungu kwa mamlaka yake hufanya kazi miongoni mwa Mataifa katikati ya mateso, Matendo 13:44 hadi 52.

Nambari saba, neema na umoja katika kanisa, Matendo 15:6 hadi 11. Baraza la Yerusalemu.

Kifungu nambari nane, mfano wa Paulo wa huduma ya kanisa, Matendo 2:18 hadi 32. Na mwishowe, Paulo gerezani, lakini injili haijafungwa, Matendo 28, 23 hadi 31. Nambari ya kwanza, Roho Mtakatifu anawaandaa mitume kwa ajili ya ushuhuda, Matendo 1, 4 hadi 11.

Yesu alipokuwa pamoja nao, aliwaamuru wasitoke Yerusalemu, bali wangoje ahadi ya Baba, aliyosema, mlisikia kutoka kwangu; kwa maana Yohana alibatiza kwa maji, lakini mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu baada ya siku chache. Basi walipokusanyika, wakamwuliza, Bwana, je, wakati huu utawarudishia Israeli ufalme? Akawaambia, Si kazi yenu kujua nyakati au majira ambayo Baba ameweka kwa mamlaka yake mwenyewe; lakini mtapokea nguvu, Roho Mtakatifu atakapowajilia juu yenu, nanyi mtakuwa mashahidi wangu Yerusalemu, na katika Uyahudi wote, na Samaria, na hata miisho ya dunia. Alipokwisha kusema hayo, walipokuwa wakitazama, akainuliwa, na wingu likamchukua kutoka machoni pao.

Walipokuwa wakikaza macho mbinguni, yeye alipokuwa akienda zake, tazama, watu wawili walisimama karibu nao, wamevaa mavazi meupe, wakasema, Enyi watu wa Galilaya, mbona mmesimama mkitazama mbinguni? Huyu Yesu aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda mbinguni atakuja jinsi iyo hiyo mlivyomwona akienda mbinguni. Mwanzo kabisa wa Matendo ya Mitume unawakumbusha wasomaji maagizo ya Yesu kwa wanafunzi mwishoni mwa injili ya Luka ya kubaki Yerusalemu hadi atakapotuma ahadi ya Baba. Matendo 1:4. Inaonyesha lugha hiyo hiyo, Luka 24:49. Tafsiri ya ESV, ni ahadi ya Baba.

Kukaa Yerusalemu hadi atakapowatumia ahadi ya Baba, Roho Mtakatifu, katika upya na nguvu. Luka 24:49 . Zaidi ya hayo, Yesu anaunganisha mwanzo wa Luka na Matendo 1 na 2 anaposema, nukuu, kwa maana Yohana alibatiza kwa maji, lakini mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu katika siku chache zijazo. Matendo 1:5. Utabiri wa Yohana Mbatizaji kwamba Masihi angebatiza kanisa kwa Roho Mtakatifu hutokea katika injili zote nne, jambo ambalo si la kawaida.

Inatokea katika injili zote nne, inarudiwa katika Matendo 1, na kisha katika Matendo 2, Yesu anatimiza utabiri kwa kumimina Roho Mtakatifu juu ya kanisa. Kwa njia hiyo, hasa, tena, kuna uhusiano kati ya Luka na Matendo. Mapema, Luka anamtaja Yohana Mbatizaji akitoa kauli hiyo katika Luka 3:16. Kwa hivyo, Luka 3:16. Utabiri wa Yohana Mbatizaji kwamba Masihi angebatiza kanisa kwa Roho.

Luka 24. Ukumbusho wa ahadi ya ahadi ya Baba na Roho Mtakatifu kuja Yerusalemu. Matendo 1. Yesu anarudia unabii wa Yohana.

Kwa hivyo kuna uhusiano kati ya mwanzo na mwisho wa Luka na mwisho wa Luka na mwanzo wa Matendo. Mambo haya yameunganishwa kwa njia hii. Yesu anarudia unabii wa Yohana katika Matendo 1 na anautimiza katika Matendo 2. Yaani, injili zinahitaji kitabu cha Matendo, hasa Luka.

Hazidakamilika. Hazidakamilika? Zinazungumzia kifo na ufufuo wa Yesu, ambayo ni sehemu ya ufafanuzi wa injili. Lazima iwe na baadhi ya mafundisho na maisha ya Yesu, lakini kilicho muhimu ni kifo na ufufuo wake.

Zinawezaje kuwa zisizo kamili? Hazidakamilika kwa kuwa zote nne zinatabiri kwamba Masihi anabatiza kanisa kwa Roho Mtakatifu, na hafanyi hivyo katika injili yoyote. Sikosoaji injili ninaposema zinadai kitabu cha Matendo ya Mitume ili kutimiza unabii wa Yohana. Na tunaona jambo hilo linalorudiwa katika Matendo ya Mitume 1. Tunawezaje kulikosa? Na kisha likatimizwa katika Matendo ya Mitume 2. Utimilifu huu wenyewe ni ushuhuda kwa mahujaji Wayahudi waliosafiri kwenda Yerusalemu kwa ajili ya Pentekoste.

Kwa maana Roho alipowajaza mitume, walinena kwa lugha tofauti, wakiwashangaza wasikilizaji. Kwa maana kila mmoja alisikia matendo makuu ya Mungu katika lugha zao za asili. Matendo 1:4 hadi 12.

Petro alieleza kwamba walichosikia kilikuwa utimilifu wa unabii wa Yoeli. Kwamba Mungu angemimina Roho wake juu ya watu wote katika siku za mwisho. Matendo 1:17, akinukuu Yoeli 2:28 hadi 32.

Yoeli 2:28 hadi 32. Hata itakuwa baada ya hayo, ya kwamba nitamimina roho yangu juu ya wote wenye mwili, na wana wenu na binti zenu watatabiri.

Wazee wenu wataota ndoto, na vijana wenu wataona maono; hata juu ya watumishi wa kiume na wa kike katika siku hizo, nitamimina Roho yangu.

Nami nitaonyesha maajabu mbinguni na duniani, damu na moto na nguzo za moshi. Jua litageuzwa kuwa giza, na mwezi kuwa damu.

Kabla ya kuja siku kuu na ya kutisha ya Bwana, na itakuwa ya kwamba kila mtu atakayeliitia jina la Bwana ataokolewa. Kwa maana katika mlima Sayuni na katika Yerusalemu watakuwako watakaookoka, kama Bwana alivyosema.

Na miongoni mwa walionusurika watakuwa wale ambao Bwana anawaita. Mahubiri ya Petro yaliyofuata yaliwaleta wengi kwa Bwana, kama tutakavyoona katika kifungu chetu kinachofuata. Wale kumi na mmoja walimwuliza Yesu kama angerudisha ufalme kwa Israeli wakati huo.

Kwa upole aliwakemea na kuweka upya mwelekeo wao kwa kuonyesha kwamba hawakupaswa kuwa na wasiwasi kuhusu tarehe ambazo unabii ungetimizwa. Kwa maana hiyo ilikuwa kazi ya Baba . Matendo 1:6 na 7. Badala yake, walipaswa kuzingatia kazi ya uinjilisti wa ulimwengu.

Matendo 1:8. Lakini mtapokea nguvu, Roho Mtakatifu atakapowajilia juu yenu. Mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalemu, na katika Uyahudi wote na Samaria, na hata mwisho wa dunia. Mstari wa 8. Hawakuelewa mara moja kwamba maneno ya Yesu yalimaanisha kuwashuhudia Mataifa, bali wangeyaelewa, ili kumaanisha kuwashuhudia Wayahudi wa kutawanyika.

Ni vigumu kusisitiza kupita kiasi umuhimu wa Matendo 1:8. William Larkin anaiita kwa usahihi amri na ahadi, kwani yote ni kwa wakati mmoja. Inaunganisha nguvu za Roho na uinjilisti. Pia inatoa muhtasari wa kijiografia wa maendeleo ya injili na hivyo kueleza kitabu cha Matendo.

David Peterson anaelezea katika kitabu chake cha The Acts of the Apostle Pilgrim New Testament Commentary. "Yesu anarudia maneno na dhana za Isaya 49:6." ndani

ya nukuu, ahadi ya utawala wa Mungu si tu urejesho wa waliohifadhiwa wa Israeli, bali ni urejesho wa wito wa Israeli kuwa nuru kwa mataifa, hadi miisho ya dunia. Peterson ananukuu Tideh , kuinuliwa kwa Yesu na urejesho wa Israeli katika Matendo 1. Harvard Theological Review 79, ukurasa wa 286.

Matendo 1:8 ni utabiri na ahadi ya jinsi mpango huu wa kimungu utakavyotimizwa badala ya amri. Sehemu iliyobaki ya kitabu inaonyesha jinsi ilivyotokea. Kwanza katika Yerusalemu, sura ya 2-7.

Kisha katika Yudea yote na Samaria, sura ya 8-12. Na kisha hadi miisho ya dunia, sura ya 13-28. Wanafunzi walipokuwa wakimtazama, Yesu alipanda katika wingu kutoka machoni pao, nao wakaendelea kutazama.

Walikatizwa na malaika wawili waliovaa mavazi meupe waliouliza kwa nini waliendelea kutazama angani. Wakati mwingine, Biblia ni ya kuchekesha. Matendo 1:9-11.

Walishiriki kwamba Yesu yuleyule aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda mbinguni atakuja jinsi ile ile mlivyomwona akienda mbinguni. Katika mstari wa 11, malaika waliwakumbusha wanafunzi kwamba Yesu angerudi. Maana yake ilikuwa kwamba wanafunzi walihitaji kuacha kutazama mbinguni na wanahitaji kujishughulisha na agizo kuu.

Kwa hivyo, watu wa Mungu wa Agano Jipya ni wale anaowaandaa na kuwatuma kwa ajili ya utume. Roho Mtakatifu atawapa nguvu ya kushiriki habari njema na ulimwengu uliopotea. Watu wa Mungu pia ni wale wanaotamani ujio wa pili wa Kristo.

Kwa hivyo wao ni watu wa kimisionari na wa kieskatolojia. Bach anaangazia maarifa haya huku akijadili lengo kuu la Matendo 1:8 kwa kanisa. Nukuu, kishazi mwisho wa dunia basi ni kijiografia na kikabila katika wigo, ikijumuisha watu wote na maeneo.

Wito wa kanisa ni kuwa mmisionari katika mwelekeo na kuzingatia eskatolojia. Nukuu ya mwisho, Darrell Bach, Matendo, ufafanuzi wa Baker kuhusu Agano Jipya kurasa 65 na 66. Kifungu chetu cha pili katika Matendo kinachoshughulika na watu wa Mungu katika Agano Jipya ni ujumbe wa kanisa la kwanza katika Matendo 2:32-41.

Wakati wote, Petro amekuwa kiongozi. Loo, alisema mambo ya kipumbavu. Hatawahi kwenda msalabani, anasema.

Na Yesu anasema, rudi nyuma yangu, Shetani. Lo! Na kisha anamkana Bwana wake mara tatu, akimkana.

Mbele ya wasichana wadogo watumishi, jambo ambalo linanishangaza tu. Ingawa nadhani ninapaswa kujiangalia kwenye kioo. Kwa hivyo, Mungu anamvunja, na Yesu anamrejsha katika Yohana 21.

Kama vile Petro anavyotaka hadhira ya faragha pamoja na Yesu, akiruka kutoka kwenye mashua, akiingia mbele ya Yesu. Yesu anamleta katika toba ngumu, akimfanya athibitisha upendo wake kwa Yesu mara tatu, jambo ambalo linavunja moyo wake. Lakini Petro amekuwa kiongozi mzuri, lakini sasa amejaliwa Roho kwa njia mpya na yenye nguvu.

Hana woga na anatumiwa sana na Mungu katika kanisa la kwanza. Matendo 2:32-41 inajumuisha angalau sehemu ya mahubiri, kama mahubiri yote katika Matendo, muhtasari katika maneno ya Luka mwenyewe. Ndugu, mstari wa 29, naweza kuwaambia kwa ujasiri kuhusu Daudi, mzee wa ukoo, kwamba alikufa na akazikwa, na kaburi lake liko kwetu hata leo.

Basi, kwa kuwa ni nabii, akijua ya kuwa Mungu amemwapa kwa kiapo, atamweka mmoja wa uzao wake juu ya kiti chake cha enzi, 2 Samweli 7. Aliona kimbele na kusema habari za kufufuka kwa Kristo, ya kwamba hakuachwa kuzimu, wala mwili wake haukuona uharibifu. Huyu Yesu, mstari wa 32, Mungu alimfufua, na sisi sote tu mashahidi wake. Hii ni aina ya ufafanuzi wa mtume ni nini.

Kwa hiyo, akiwa ameinuliwa mkono wa kuume wa Mungu, na kupokea kutoka kwa Baba ahadi ya Roho Mtakatifu, amemimina hii ambayo ninyi wenyewe mnaiona na kuisikia. Kwa maana Daudi mwenyewe hakupanda mbinguni, bali yeye mwenyewe anasema, Bwana alimwambia Bwana wangu, Keti mkono wangu wa kuume, hata nitakapowaweka adui zako chini ya miguu yako. Kwa hiyo nyumba yote ya Israeli na ijue yakini ya kwamba Mungu amemfanya Bwana na Kristo, Yesu huyu mliyemsulubisha.

Basi, waliposikia haya, walichomwa moyo, wakamwambia Petro na mitume wengine, Ndugu zangu, tufanye nini? Petro akawaambia, Tubuni mkabatizwe kila mmoja wenu kwa jina la Yesu Kristo, kwa ajili ya msamaha wa dhambi zenu, nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu. Kwa maana ahadi hii ni kwa ajili yenu na kwa watoto wenu, na kwa wote walio mbali, kila mtu ambaye Bwana Mungu wetu atamwita kwake. Na kwa maneno mengine mengi, alishuhudia na kuendelea kuwaonya, akisema, Jiokoeni na kizazi hiki kilichopotoka.

Basi wale waliolipokea neno lake wakabatizwa, na siku hiyo wakaongezeka watu wapatao elfu tatu. Watu wakawa na kuwa watu wa Mungu wa Agano Jipya kwa kuamini ujumbe wa mitume kuhusu Yesu. Tunaona hili tayari siku ya Pentekoste, Petro anapomhubiri Kristo, na watu elfu tatu wakaamini.

Ujumbe wa kanisa la kwanza ulikuwa upi? Baada ya Mungu kumimina Roho Mtakatifu juu ya mitume, Petro alielezea jambo hili kwa kunukuu Yoeli 2, 28-32. Mwisho wa nukuu hii uliunda daraja zuri la mahubiri ya Petro. Ndipo kila mtu atakayeliitia jina la Bwana ataokolewa, Matendo 2:21, akinukuu Yoeli 2:32.

Kama ilivyo kawaida katika Agano Jipya, Petro anatafsiri nukuu ya Bwana wa Agano la Kale kama Bwana Yesu. Ujumbe wa Agano Jipya ni ule wa wokovu katika jina la Yesu. Yesu ndiye kitovu cha ujumbe wa kanisa la kwanza, kama maneno ya Petro yanayofuata yanavyohibitisha.

Ndugu Waisraeli, sikilizeni maneno haya. Huyu Yesu wa Nazareti alikuwa mtu aliyethibitishwa kwenu na Mungu kwa miujiza, maajabu, na ishara, ambazo Mungu alizifanya kati yenu kwa njia yake, kama ninyi wenyewe mnavyojua. Matendo 2:22.

Petro anamwomba msikilizaji wake aelewe huduma ya Yesu duniani, iliyoshuhudiwa na Mungu akifanya miujiza kupitia kwake. Kisha mtume huyo anaingia mara moja kwenye kiini cha jambo hilo, akishuhudia kusulubiwa na kufufuka kwa Yesu katika mistari ya 23 na 24. Petro anafafanua ukweli wa ufufuo wa Yesu, akiuonyesha kama utimilifu wa unabii wa Agano la Kale katika Zaburi 16, Matendo 2 :25-32.

Petro anasisitiza ukweli kwamba mitume, katika kutimiza Matendo 1:8, ni mashahidi wa ufufuo wa Yesu. Mungu amemfufua Yesu huyu, ninamnukuu, sisi sote ni mashahidi wa hili, nukuu ya karibu, mstari wa 32. Baada ya kushuhudia kifo na ufufuo wa Yesu, Petro anaendelea kuzungumzia kuinuliwa kwake.

Hilo, pamoja na ufufuo wake, linajumuisha kupaa kwake, kikao, na kumimina Roho siku ya Pentekoste, mstari wa 33. Anaunga mkono hili kutoka kwa Maandiko pia, akinukuu maneno ya Daudi katika Zaburi 110:1. Bwana alimwambia Bwana wangu, Keti mkono wangu wa kuume, hata nitakapowaweka adui zako kuwa kiti cha miguu yako. Matendo 2:34-35.

Kisha, Petro anatumia ujumbe wake kuhusu Yesu. Kwa hiyo, nyumba yote ya Israeli na ijue kwa hakika kwamba Mungu amemfanya Yesu huyu mliyemsulubisha kuwa Bwana na Kristo, mstari wa 36. Katika mahubiri yake ya Pentekoste, Petro anatoa mfano ambao anaurudia katika mahubiri yake katika Matendo.

Katika sentensi hiyo hiyo, anajumuisha mtazamo wa Wayahudi kuhusu Yesu, kama inavyohibitishwa na kuunga mkono kwao kusulubiwa kwake, ambapo analinganisha mtazamo wa Mungu kuhusu Yesu, kama inavyohibitishwa na kumfufua kwake kutoka kwa wafu. Mfano huu unaonekana kwa mara ya kwanza mwanzoni mwa mahubiri ya Petro, kufuatia nukuu yake ya Yoeli 2:28-32. " Yesu huyu mlimsulubisha na kumwua kwa mikono ya wahalifu. Mungu alimfufua." Matendo 2:23-24. Kwa nguvu, Petro anarudia mfano huu katika mstari wa 36.

" Kwa hiyo nyumba yote ya Israeli na wajue yakini ya kwamba Mungu amemfanya Yesu huyu mliyemsulubisha kuwa Bwana na Masihi." Huu ndio msingi wa mahubiri ya Petro ya Pentekoste.

Wasikilizaji wake walishiriki katika kusulubiwa kwa Yesu, lakini Mungu Baba alimfufua, akimtangaza hadharani kuwa Bwana na Masihi. Roho Mtakatifu anapofanya kazi katika kutimiza Matendo 1:8, maneno ya mitume yana athari ya haraka na ya kuponda kwa wasikilizaji wake. Mioyo yao ilichomwa, nao wakawauliza mitume, ndugu, tufanye nini? Mstari wa 37.

Petro hakupoteza muda kujibu. Tubuni mkabatizwe kila mmoja wenu kwa jina la Yesu Kristo, mpate ondoleo la dhambi zenu, nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu. Mstari wa 38.

Wakikubali kwamba walishiriki katika mauaji ya Masihi wao, wasikilizaji wa Petro wangeweza kujiona kama wasioweza kusamehewa. Kwa bahati nzuri, mitume hawakuwaona hivyo, kama jibu la kufariji la Petro linavyoonyesha. Hilo ndilo jibu la kufariji la Petro linaloonyesha.

FF Bruce anaelezea, nukuu, jibu lilikuwa la kutia moyo sana. Ingawa inaweza kuonekana kuwa ya kushangaza, Petro aliwaambia kwamba kuna tumaini hata sasa. Waache watubu dhambi zao na wamgeukie Mungu.

Wakubali ubatizo katika jina la Yesu, wakikiri kuwa Masihi. Ndipo wangepokea msamaha wa dhambi tu, bali pia kipawa cha Roho Mtakatifu. Kipawa ambacho mitume wenyewe walikuwa wamepewa saa chache tu zilizopita.

FF Bruce, Kitabu cha Matendo, Maoni Mapya ya Kimataifa kuhusu Agano Jipya, ukurasa wa 75. Mstari huu umeibua maswali, ambayo tutayashughulikia kwa ufupi. Kwanza, toba bila imani imetajwa kama jibu sahihi kwa ofa ya wokovu.

Mara chache sana zote mbili hutajwa pamoja. Tazama Matendo 19:2 na 20:21 kwa mifano ya mchanganyiko wa imani, toba na imani. Matendo 19:2, 20:21. Na kwa kawaida ama toba, Matendo 5:31, Matendo 11:18, au imani, Matendo 15:9, 26:18 hutajwa ikimaanisha nyingine.

Mara moja zaidi. Mara chache zote mbili hutajwa pamoja. Kwa kawaida toba au imani hutajwa ikimaanisha nyingine.

Pamoja, Matendo 19:4, 20:21. Toba pekee, 5:31, 11:18. Imani pekee, 15:9, 26:18. Hii ina maana kwamba Petro anataja toba pekee hapa si tatizo. Wokovu unahusisha kugeuka kutoka dhambini, toba, na kumgeukia Kristo kama anavyotolewa katika Injili, imani. Ni vyema kuiona toba na imani kama pande mbili za sarafu moja.

Pili, kulingana na maneno ya Petro, tubuni na mbatizwe kwa ajili ya msamaha wa dhambi zenu. Baadhi wamefundisha ubatizo wa kuzaliwa upya, iwe kwa watoto wachanga au watu wazima. Ingawa kuingizwa huko kunawezekana kulingana na maandishi haya, kunapingwa na sehemu nyingine ya Agano Jipya, ikijumuisha sehemu nyingine ya Kitabu cha Matendo. David Peterson yuko sahihi anapoandika kuhusu ubatizo.

"Si haki inayoweza kupata baraka za wokovu bila toba na imani ya kweli." Peterson, Matendo ya Mitume 155.

Maelezo yake ni chaguo zuri sana kwa watu wa kawaida walioelimika. Yametokana na masomo mengi, lakini yamewasilishwa kwa lugha iliyo wazi na inayoeleweka ikiwa na tanbihi zinazokupeleka mbali zaidi ikiwa kweli unataka kwenda huko. Tatu, kama ilivyotajwa hapo awali, maneno ya Petro, ahadi ni kwa wote walio mbali, na kwa wote watakaoitwa na Bwana Mungu wetu.

Maneno hayo yalitabiri injili itakayowaendea Mataifa, ingawa labda mitume waliielewa kama ikimaanisha Wayahudi waliotawanyika katika himaya yote. Mungu angerekebisha uelewa wao kwa kumtuma Petro kwa Kornelio na kwa kumwita Paulo kwenye wokovu kama mtume kwa Mataifa. Nne, kinyume na utaratibu wa Pentekoste, hapa Mungu hutoa Roho Mtakatifu kama kipawa baada ya watu kuamini.

Mstari wa 38. David Peterson anaweka suala hili la kipawa cha Roho katika Kitabu cha Matendo kwa mtazamo. Nukuu, kipawa cha Roho wakati mwingine hutangulia na wakati mwingine hufuata ubatizo wa maji katika miktadha mingine.

Linganisha 8:11, 8:14-17, 9:17-18, 10:44-48, 19:5-6. Mara nyingine tena. Kipawa cha Roho wakati mwingine huja kabla na wakati mwingine hufuata ubatizo wa maji.

8:11, 8:12, samahani, na 14:17, 9:17-18, 10:44-48, 19:5-6. Cha kushangaza, Roho Mtakatifu alifanya kazi kupitia ujumbe mkali wa Petro pamoja na onyo lake, nukuu, waokolewe kutoka kizazi hiki kiovu, mstari wa 40. Na matokeo yake, siku hiyo watu wapatao 3,000 waliongezwa kwao, mstari wa 41.

Huu ni usemi wa kwanza wa Luka kuhusu ukuaji mkubwa wa kanisa la kwanza. Anatoa zaidi ya hayo, kama tulivyokwisha kuona. Kifungu hiki kina mengi ya kutufundisha kuhusu utambulisho wa watu wa Mungu wa Agano Jipya.

Wanaelezwa kama wale wanaotubu na kuamini, kama wanavyodhaniwa wanaposikia ujumbe wa mitume kuhusu Yesu. Wanaamini kwamba Yesu alisulubiwa na kwamba Mungu alimfufua siku ya tatu katika kutimiza unabii wa Agano la Kale na katika uthibitisho kwamba yeye ndiye Bwana na Masihi aliyeahidiwa. Yesu ni Bwana anayewaokoa wenye dhambi, Matendo 5:31.

Mungu alimtukuza mtu huyu mkono wake wa kuume, awe kiongozi na mwokozi, ili awape Israeli toba na msamaha wa dhambi, 5:31. Matokeo yake, watu wa Mungu wanafurahia msamaha wa dhambi kupitia Yesu, na wanakubali ubatizo wa Kikristo. Mungu huwapa watu wake wa Agano Jipya Roho Mtakatifu ili awafanye upya na kukaa ndani yao.

Mungu anawafundisha mengi zaidi kuhusu Roho kuliko alivyowafundisha katika Agano la Kale. Zaidi ya hayo, watu wa Mungu wamepokea Roho ili kuwawezesha wainjilisti wao. Ingawa mitume wanaongoza katika Matendo, hakika Larkin yuko sahihi, nukuu yake, kwamba kanisa lote na kila mshiriki lazima wachukue kazi hii.

Wote wanaopokea mafundisho ya mitume wanakuwa mashahidi. Bill Larkin, Matendo, ukurasa wa 41. Mifano ya kila mshiriki kuwa shahidi iko katika Matendo 14:2 na 3:22, 15 hadi 18, na mstari wa 20 pia.

14:2 na 3, sura ya 22:15 hadi 18 na 20. Kifungu cha tatu kinachoelezea watu wa Mungu katika kitabu cha Matendo ni shughuli za kanisa la kwanza katika Matendo 2:42 hadi 47. Luka anatoa ufahamu kuhusu baadhi ya shughuli muhimu za kanisa la kwanza katika Matendo 2:42.

Walijitolea , nitaipata kutoka kwa ESV, nao walijitoa kwa mafundisho ya mitume na ushirika, kwa kuumega mkate na kusali. Haya ni mambo ambayo kanisa la kwanza lilishiriki. Ona kwamba shughuli hizo zilifanyika kwa pamoja.

Waumini walishiriki maisha ya kila mmoja. Mpango wa kibinafsi ulihusika, bila shaka, lakini umoja unaonekana kama sifa ya kanisa la kwanza. Kila mmoja wao alifurahia uhusiano wa kibinafsi na Kristo, na walifurahia huu pamoja.

Walimshiriki Kristo kwa kujitoa kwa mafundisho ya mitume, kushiriki maisha yao katika Kristo, kula chakula cha pamoja, ikiwa ni pamoja na Meza ya Bwana, na kuombeana. Tutachunguza kila moja ya shughuli hizi nne kwa zamu. Kwanza, waumini wa kwanza walijitolea kunywa mafundisho ya mitume.

Kama tulivyoona katika ushughulikaji wetu wa kifungu cha mwisho, mahubiri ya Petro ya Pentekoste yaliambatana na maandiko ya Agano la Kale kutoka Yoeli 2, Zaburi 16, na Zaburi 110. Lakini angalia kwamba wakati huo huo, maneno ya Petro katika mahubiri hayo, bila kunukuu maandiko, yalipokelewa pia na wasikilizaji kama neno la Mungu. Maneno yake ya mahubiri yalikuwa na mamlaka, yakifundisha ukweli wa Mungu na kuwahimiza wasikilizaji wake kuhusu jinsi ya kuwa sawa na Mungu.

Maandiko na maneno ya Petro, yaliyotolewa kama mtume, yalikuwa na mamlaka kwa theolojia na maadili. Yalikuwa ufunuo wa kimungu katika maneno ya kibinadamu, kama vile neno la Mungu lililoandikwa lilivyo. Na, bila shaka, jumbe zote

za kinabii katika Agano la Kale na Jipya hazikuwa sehemu ya neno la Mungu lililoandikwa.

Tungesema neno lililoandikwa ndilo muhimu zaidi. Lakini matangazo mengine ya kinabii yalikuwa ya ufunuo vilevile. Mungu alitupa kile alichotaka tuwe nacho katika maneno yake ya kinabii na ya kitume yaliyoandikwa .

Maandiko na maneno ya Petro, yaliyotolewa kama mtume, yalikuwa na mamlaka kwa theolojia na maadili. Je, hiyo ina maana kwamba kila kitu ambacho Petro aliwahi kusema kilikuwa hivyo? Hapana. Bi. Peter alipomwambia Peter aweke takataka nje, bila kujali jibu lake, haikuwa ufunuo kutoka kwa Mungu.

Ni pale walipozungumza kwa niaba ya Mungu kama mitume ndipo maneno yao yalikuwa ufunuo kutoka kwa Mungu. Ingawa hilo linasikika kuwa la juu sana, ni kweli. Wayahudi walioamini walikubali mahubiri ya kitume ya Petro kama neno la Mungu.

Walitubu na kubatizwa. Pili, Wakristo wa kwanza walijitoa kwa ushirika, kushiriki maisha yao katika Kristo. Wazo la Agano Jipya la ushirika, neno la Kigiriki koinonia, lina uzito zaidi kuliko tunavyolihusisha na wazo letu la ushirika leo, kahawa na donati katika chumba cha chini cha kanisa.

Fikiria maandiko haya. Mungu ni mwaminifu. Mmeitwa naye katika ushirika na mwanawe, Yesu Kristo, Bwana wetu.

1 Wakorintho 1:9. Msifungwe nira pamoja na wale wasioamini. Kwa maana kuna ushirika gani kati ya haki na uasi? Au nuru ina ushirika gani na giza? 2 Wakorintho 6:14. Neema ya Bwana Yesu Kristo na upendo wa Mungu na ushirika wa Roho Mtakatifu ukae nanyi nyote. 2 Wakorintho 13:13, baraka maarufu.

Basi, ikiwa kuna faraja yoyote katika Kristo, ikiwa faraja yoyote ya upendo, ikiwa ushirika wowote wa Roho, ikiwa upendo wowote na rehema, Wafilipi 2:1. Na kisha 1 Yohana 1, mistari ya 3 na 5 hadi 7. Tuliyoaona na kuyasikia, tunawahubiria nanyi pia, ili nanyi pia mpate kushirikiana nasi. Na hakika, ushirika wetu ni pamoja na Baba na pamoja na Mwanawe Yesu Kristo. Mungu ni nuru.

Wala hakuna giza ndani yake kabisa. Tukisema tuna ushirika naye, tena tukienenda gizani, twasema uongo, wala hatutendi kweli. Tukienenda nuruni, kama yeye alivyo nuruni, twashirikiana sisi kwa sisi, na damu yake Yesu, Mwana wake, yatusafisha dhambi yote.

1 Yohana 1:3, 5, na 7. Katika maandiko haya ya Agano Jipya, ushirika ni njia ya kuzungumzia wokovu wa Mungu unaoshirikiwa na waumini ili wawe na ushirika na Baba, 1 Yohana 1:3, na Mwana. 1 Wakorintho 1:9. 1 Yohana 1:3, na Roho Mtakatifu. 2 Wakorintho 13:13.

Wafilipi 2:1. Maandiko haya yanazungumzia wokovu, kwamba Wakristo wanaweza kuwa na ushirika na Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu. Na ndivyo ilivyo. 1 Yohana 1 inafundisha hasa kwa sababu inachanganya ushirika wa waumini na Mungu, Baba, na Mwana, na ushirika wa waumini na waumini wengine, kati yao.

Hii inaturudisha kwenye Matendo 2:32. Ushirika ambao waumini wanashiriki, kwanza kabisa, ni Mungu anashiriki wokovu nasi ili tushirikiane na Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu. Kutokana na ushirika huu na Mungu, pia tuna ushirika sisi kwa sisi. Matendo 2:32. Linganisha Wagalatia 2:9. Kwa hivyo, waumini wa kwanza walishiriki ushirika wa Mungu nao katika wokovu.

Walishiriki mambo ya Kristo, uzima wa milele, na msamaha wa dhambi. Ushirika wao ulikuwa mwingi na wenye kuridhisha kweli. Haishangazi kwamba hii pia wakati mwingine ilisababisha kugawana mali kwa hiari, kama mistari inayofuata Matendo 2:42 inavyoonyesha.

Tatu, waumini walishiriki katika kumega mkate. Luka anarejelea kumega mkate mara tatu katika maandishi yake. Luka 24:35. Kisha wakaanza kuelezea kilichotokea njiani kuelekea Emau, maana yake, na jinsi alivyojitambulisha, Yesu, kwao katika kumega mkate.

Matendo 24:35. Matendo 2:42. Wakawa wakizingatia mafundisho ya mitume, ushirika, kumega mkate, na kusali. Matendo 2:42. Matendo 20 na mstari wa 7. Siku ya kwanza ya juma, tulikutana ili kumega mkate. Paulo akawahutubia, na kwa kuwa alikuwa karibu kuondoka kesho yake, akaendelea kuongea hadi usiku wa manane.

Matendo 20 na mstari wa 7. Mhubiri mwenye mawazo marefu. Kuna kutokubaliana kuhusu hili linamaanisha nini. David Peterson anakataa kwamba, "kumega mkate" kunarejelea Meza ya Bwana, na badala yake anashikilia kwamba Matendo 2:42, "ni wazi kabisa inarejelea milo ya kawaida iliyoshirikiwa na wanafunzi wa kwanza majumbani mwao, mstari wa 46." Maelezo ya Peterson kuhusu Matendo ukurasa wa 161. Hii ni tafsiri sahihi ya ukweli kwamba wanafunzi, wakinukuu, walimega mkate kutoka nyumba hadi nyumba katika mstari wa 46.

Lakini je, ni tafsiri sahihi ya mstari wa 32, na hasa mstari wa 20 na mstari wa 7? Naona kwa kupita kwamba Luka 24:35 pia inarejelea mlo wa pamoja. Sioni Meza ya Bwana hapo katika Luka 24, katika msemu kuhusu njia. Je, mioyo yetu haikuwaka alipomega mkate? Hiyo siyo Meza ya Bwana.

Huo ni mlo ambao Yesu alishiriki na wanafunzi wake njiani kuelekea Emau. Wasomi wengine wa Agano Jipya wanaona marejeleo yanayowezekana kwa Roho Mtakatifu katika 2:32, na moja dhahiri katika 27. Bruce aliandika kuhusu 4:34.32, nukuu, kumega mkate hapa kunaashiria kitu zaidi ya kula chakula pamoja kwa kawaida.

Uadhimisho wa kawaida wa Meza ya Bwana bila shaka umeonyeshwa, nukuu ya karibu. FF Bruce, Kitabu cha Matendo, ukurasa wa 79. Kwa 27, anashikilia kwamba, nukuu, kumega mkate labda kunaashiria mlo wa ushirika ambao Ekaristi ilisherehekewa, nukuu ya karibu.

Bruce, Kitabu cha Matendo, 408. Marshall anaelewa kumega mkate katika 4.32 kama neno la Luka kwa kile Paulo anachokiita Meza ya Bwana, na anachukulia walikusanyika ili kumega mkate katika 20 na mstari wa 7 kwa njia ile ile. Howard Marshall, Matendo, Tyndale New Testament Commentary, juzuu mbadala, kurasa 83 na 325. Tunakubali kwamba 4:32 huenda inarejelea Meza ya Bwana inayoadhimishwa kama mlo wa ushirika, na kwamba 20 na mstari wa 7 hakika inarejelea kwa sababu ya muktadha wa kikanisa.

“Siku ya kwanza ya juma, tulikutana ili kumega mkate.” Paulo alizungumza nao, Matendo 20 na mstari wa 7. Peterson anaonyesha haki ingawa hakubaliani na J. Boehm, ananukuu hitimisho la Boehm katika tanbihi. Nukuu, mlo katika 20 na mstari wa 7 ndani ya muktadha wa misheni ya Paulo lazima uwe mlo wa kitamaduni ulioelezewa na Paulo kama Meza ya Bwana katika 1 Wakorintho 11 na mstari wa 20.

Peterson, Matendo ya Mitume, ukurasa wa 161, notisi ya 109, ikinukuu J. Boehm, Kamusi ya Theolojia ya Agano Jipya, juzuu ya 3, ukurasa wa 731. Kittel, 3731. Nne, Wakristo walijitolea kwa maombi.

Hawakushiriki tu njaa ya theolojia ya kitume, kushiriki Kristo pamoja, na kushiriki Meza ya Bwana pamoja, lakini walijitoa kwa maombi ya pamoja. Larkin kwa busara anabainisha, nukuu, Luka anaonyesha sala kama muhimu kwa maisha ya kanisa. Ni kiungo muhimu kati ya Yesu na watu wake wanapotekeleza kazi yake ya ufalme chini ya mwongozo wake na nguvu zake.

Larkin, Matendo ya Mitume, ukurasa wa 61. Katika hotuba yetu inayofuata, tutaizungumzia na kuendelea kuwaangalia watu wa Mungu wa Agano Jipya katika kitabu cha Matendo ya Mitume.

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Theolojia ya Luka-Matendo ya Mitume. Hii ni kipindi cha 14, Peterson, Kanisa katika Matendo ya Mitume, Sehemu ya 1.